

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. Д-н Татяна Алесандро Дронзина

На дисертационния труд на г-н Борис Костов Костов, асистент в катедрата по политология на СУ Свети Кимент Охридски“

На тема: Развитие на Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС. Влиянието на външни актьори – НАТО, ООН (1991-2004).

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, шифър 05.11.02 Политология, Професионално направление: 3.3. Политически науки (Политология)

Дисертационният труд на г-н Борис Костов обхваща 190 страници – 51 157 думи. Материалът е разпределен в увод, три глави, заключение, списък на съкращенията и използва литература.

Текстът отговаря напълно на техническите изисквания на научния жанр „докторска дисертация“.

Езикът е ясен, четивен, логичен и научен.

Използваната библиография е достатъчна за написването на дисертационен труд.

Публикациите са по темата на дисертацията и са достатъчни по брой за нейната защита.

Научните приноси са формулирани коректно и умерено.

Важността на проблема е коректно очертана. Тя е свързана с факта, че 90-те години на 20 век и първите години на 21 век се характеризират с това, че „промените в международната система и в частност в средата за сигурност, дават нов тласък на академичния дебат в изследванията на сигурността.“ Резултатът е, че „традиционните школи търсят начин да адаптират концепциите си, а към дебата се присъединяват и нови теоретични направления, като конструктивистката „широка“ трактовка на сигурността и

постмодерната концепция за ролята на културата за сигурност.“ – стр. 5. И въпреки, че става дума за един период който предшества днешния ден с десетилетия, актуалността на дисертацията не е намаляла. Първо, защото станалото през този период оказва влияние върху днешните измерения на сигурността и второ, защото бежанската криза и възникването на Ислямска държава поставиха с нова сила въпросът има ли ЕС обща политика за сигурност и отбрана.

Основният изследователски въпрос е основателен: По какъв начин НАТО и ООН са оказвали влияние при формирането на Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС ?

В съзвучие с него е и основната изследователска хипотеза, а именно, че „влизайки взаимодействайки с Европейския съюз НАТО и ООН са повлияли при формирането на различни аспекти от проекта за новата политика за сигурност, като вида и формите на влияние се различават за всеки от двата външни актьора.“

Цел на изследването е да анализира влиянието на външни актьори (в частност – НАТО и ООН) при формирането и развитието на Европейската политика за сигурност и отбрана, както и да открие разликите във вида и формите на влияние на двете организации.

Формулираните задачи съответстват на основния въпрос, хипотезата и целта на изследването.

Изследователските методи, намерили място тук, са исторически институционализъм и сравнителен анализ, „доколкото първият позволява да се проследи динамиката и логиката в развитието на автономната европейската политика за сигурност, а сравнителното проследяване на промените в другите две организации позволява да се идентифицират аспектите, в които се проявява влиянието им върху изграждането на ЕПСО“. Намирам и двата метода за подходящо избрани съобразно целта на изследването и ограниченията, описани от автора.

Първа глава - Изследванията на сигурността в теориите за международните отношения- проследява както традиционните подходи – реализъм и неореализъм, така и конструктивистия подход в изследването на международните отношения, свързан предимно с Копенхагенската школа. По интересен начин тук са вплетени въпросите за културата на сигурността и постмодерната европейска държавност. Проблемът за общата

политика на сигурност и отбрана е разгледан в светлиата на теориите за европейската интеграция. Текстът на тази глава е задъбочен и прецизен, което не е за чудене, като се има предвид особената склонност на Борис към теорията и нейното отлично разбиране.

Втората глава - Развитието на европейската интеграция в сферата на сигурността (1991-2004) – проследява ранните опити за интеграция в сферата на отбраната, създаването на втория стълб, дебатът за европейската интеграция в сферата на сигурността, практическото изграждане на ЕПСО, развитието на неговия военен и граждански потенциал, главната цел 2003 и 2010 година, и практическото осъществяване на ЕПСО. Бих желала да подчертая, че, по мое мнение, едно от големите достойнства на тази глава се заключава в обстоятелството, че тя продължава да ни дава една дълбоко обоснована теоретична гледна точка върху периода и проблематиката. Имайки предвид процесите, които се проследяват, Борис е избегнал една голяма опасност – а именно, изпадането във фактология и емпирия, която може и да е работа на историците, но в никакъв случай не и на политолозите. Фактите са осмислени по начин, който ни дава възможност да проецираме последствията на тези събития във времето, като така г-н Костов още веднъж ни убеждава, че, макар и отдалечен с цяло десетилетия от днешния ден, неговият дисертационен труд не е загубил своята актуалност и важност за онова, което се случва днес

Третата глава - Реформиране на НАТО и ООН (1991-2004) – влияние върху развитието на ЕПСО – поставя разгледаните процеси в един по-широк международен контекст, надхвърлящ европейския. Г-н Костов е избрал да проследи влиянието на актори като институционален капацитет, военно планиране, факторът културни различия, мисиите на НАТО в Европа, взаимодействието между ЕПСО и НАТО, институционализирането на сътрудничеството между НАТО и ЕС. Само който не се е занимава с тези въпроси, не си представя сложността на проблематиката, идваща най-напред от употребяване на почти идентични термини с различно съдържание, неизяснени политически концепции и оживени дискусии в лоното на двете организации. За чест на Борис трябва да кажем, че той е преодобил успешно тази трудност и от подобни позиции вече по-убедително е подходил към проблема за миротворческите операции от първо и второ поколение, както и към сътрудничеството с регионалните организации.

В Заключението са представени резултатите от изследването които визират три вида влияние на НАТО при формираето на ЕПСО.

Иска ми се специано да обърна внимание, че за мен това беше една отнай-интересните части на текста. Стегнато и лаконично, но в същото време научно издържано и прегедно, г-н Костов е обобщил основните моменти от изследването, потвърждаващи издигнататав началото хипотеза. В същото време, той е очертал и ограниченията на изследването, което го прави още по-ценно и безпристрастно. На основата на всичко това са дадени набор от препоръки, които са повече от основатени.

Ако трябва да резюмирам мнението си, ще подчертая следното: основното достойнство на работата е нейната дълбока теоретична осмисленост и зъдълбочено разбиране на логиката на избраната проблематика. Няма да скрия, че би ми се искало да видя повече практически моменти, касаещи българския сектор за сигурност, в неговия труд. Но, както е добре известно, в една дисертация оценяваме това, което е на лице, а на това, което липсва.

Твърдо вярвам, че защитата на дисертацията ще бъде за г-н Костов нов рубеж в собственото му научно развитие, а също така и ще допринесе за материята, която той не само изследва, но и преподава, в катедрата по политически науки на СУ.

Като давам висока оценка на представената дисертация, горещо препоръчват на почитаемите членове на журито да присъдятна господин Борис Костов Костов образователна и научна степен „доктор“, шифър 05.11.02 Политология, Професионално направление: 3.3. Политически науки (Политология).

Проф. дпн Татяна Дронзина

10.06.2017, Гранада, Испания